Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Mathieu Schouten
m.schouten@nijmegen.nl
T 024 – 3292974

Ons kenmerk
D2020164140

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 8 maart 2022
Onderwerp Raadsinformatiebrief
Verstedelijkingsstrategie

Geachte leden van de raad,

Wij informeren u door middel van deze raadsinformatiebrief over de stand van zaken en het vervolgproces van onze Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley:

- We blikken terug op het vaststellen van het verstedelijkingsconcept door 26 gemeenteraden en beide Provinciale Staten;
- We informeren u over de opdrachtbeschrijvingen voor de acht gebiedsuitwerkingen;
- We geven een vooruitblik over datgene wat de komende periode op de agenda staat.

1. AANLEIDING

- We hebben met onze Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley de ambitie te komen tot het versterken van het landschap en de bouw van 100.000 extra woningen en banen tot 2040.
- We werken daarvoor als twee regio's (de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en Regio Foodvalley) samen met 26 gemeenten, 2 provincies, 3 waterschappen en het Rijk.
- We ontwikkelden de afgelopen periode een *verstedelijkingsconcept* dat in 2021 door de gemeenteraden en Provinciale Staten (van Gelderland en Utrecht) is vastgesteld.

In de **doelenboom** bij de begroting 2022 -20025 staan verschillende ambities die betrekking hebben op de regionale verstedelijkingstrategie:
"Wij zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen. We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een goede ruimtelijke ordening. We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren. We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners. We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen.
We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren. We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt. We dragen bij aan het creëren van 10.000 extra banen in 10 jaar tijd en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers. We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel. We zijn en blijven een stad die

veilig bereikbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers. We hebben een optimale bereikbare stad door een goede balans tussen de vervoersmodaliteiten (vracht)-auto, OV, fiets, vaartuig en voetganger. We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer). We hebben goed bereikbare (economische) kerngebieden, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau."

Bovenstaande ambities kunnen we als stad niet alleen waarmaken maar deze vragen om een intensieve regionale samenwerking met buurgemeenten, de provincie en het Rijk.

2. WAAR STAAN WE NU?

Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley

- De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley wordt in twee delen uitgewerkt:
  - Deel I Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley;
  - Deel II Gebiedsuitwerkingen + Werken met het verstedelijkingsconcept (eigenlijk de 'gebruiksaanwijzing' bij het verstedelijkingsconcept).
- Het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley is vorig jaar gedeeld met 2 provincies, 2 regio's en 26 gemeenten. In het verstedelijkingsconcept wordt de opgave - die zich laat samenvatten in het motto 'Meer landschap, meer stad' - uitgewerkt in een viertal bouwstenen (Leefomgeving, Mobiliteit, Economie en Wonen) en een groot aantal ontwerpprincipes.
- Het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley is goed ontvangen en is inmiddels vastgesteld door gemeenteraden en Provinciale Staten.
- Het concept is ook besproken in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (met voormalig minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Kajsa Ollongren) en kan ook binnen het Rijk rekenen op draagvlak.

Gebiedsuitwerkingen

- Het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley bevatte een eerste aanzet voor acht gebiedsuitwerkingen: Spoorzone Arnhem-Oost, Foodvalley-Noord, Foodvalley-Zuid, Liemers, Middengebied Arnhem-Nijmegen, Nijmegen-West, Rijk van Nijmegen en de Veluwe.
- De acht gebiedsuitwerkingen hebben tot doel om de verstedelijkingsstrategie te *valideren* (kan het wat we willen?) en te *detailleren* (waar kan wat?).
- We bouwen de gebiedsuitwerkingen in een aantal stappen op:
  - De eerste aanzet voor de gebiedsuitwerkingen was bijgevoegd bij het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley
  - De afgelopen periode is gewerkt aan acht *opgavebeschrijvingen* voor de gebiedsuitwerkingen; deze zijn als bijlage bijgevoegd;
  - De opgavebeschrijvingen worden de komende maanden verder uitgewerkt;
  - De definitieve gebiedsuitwerkingen worden eind 2022, ter besluitvorming, aan de gemeenteraden en Staten voorgelegd. Daarmee is de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley formeel vastgesteld (want alle gemeenteraden en Staten hebben dan 'Deel I' (het concept) en 'Deel II' (de gebiedsuitwerkingen en 'het werken met de strategie') vastgesteld).

Kansen voor Nijmegen in de gebiedsuitwerking

- In de verstedelijkingsstrategie en in onze Omgevingsvisie streven we ernaar om deze groei binnen de huidige stad te laten plaatsvinden. Het mes snijdt op deze manier aan twee kanten, want zo kan er ook werk gemaakt worden van de ambitie om het landschap te versterken. In samenwerking met de gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen en Nijmegen kan onderzocht worden of in de zone ten westen van de A73 een tweetal landschapsparken gerealiseerd kan worden. Dit biedt bewoners een aantrekkelijk uitloopgebied. Het gaat om het gebied tussen Beuningen en Nijmegen en tussen Malden/Heumen en Nijmegen. Tevens bieden deze parken ruimte voor biodiversiteit in combinatie met energieopwekking en kunnen we de gevolgen van de klimaatverandering opvangen. Zo kan er een aantrekkelijke groene verbinding ontstaan die zich uitstrekt tussen de bossen in Berg en Dal via de Overasseltse en Hatertse vennen in Heumen tot aan de Waaluiterwaarden tussen Weurt en Beuningen.

- De woningbouwopgave is uiteraard niet in beton gegoten, de woningmarkt verandert sterk in de tijd. In 2022 zal in de regio nieuw woningbehoefteonderzoek worden uitgevoerd op basis waarvan de opgave wordt herijkt. Het is dan ook van groot belang om met de regio in gesprek te blijven over het verdelingsvraagstuk van de woningbouwopgave. In Nijmegen bevinden zich de belangrijke binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen in het kader van de NOVI en de Woondeal: het Stationsgebied en de Kanaalzone-Zuid. Beide ontwikkelingen die onderdeel uitmaken van de verstedelijkingscorridor Nijmegen- Beuningen-Wijchen-Malden dragen tot 2040 bij aan een toename van 15.000 woningen en de groei van een gelijk aantal extra banen. De woondealopgave is om tussen 2020 en 2040 50.000 tot 60.000 woningen te bouwen in de Groene Metropoolregio, waarvan 35.000 tot 2030. Voor Rijk van Nijmegen is de opgave tot 2030 bekend. Onderzocht dient te worden waar de woningbouwaantallen vanuit de ontwerpprincipes het beste gerealiseerd kunnen worden. De woondealdoelstelling is om gemiddeld 50% betaalbaar te bouwen. Nijmegen heeft als doelstelling om 65% betaalbaar te bouwen. In de overige gemeenten is het doel gemiddeld 50% betaalbaar. In het hele Rijk van Nijmegen is toevoeging van sociale huur van belang. Enerzijds voor groei van de voorraad, anderzijds voortransformatie van de bestaande voorraad.

- De regionale verstedelijkingsopgave biedt kansen voor economische groei. We hebben als stedelijk knooppunt een mooie uitgangspositie met een ondernemend en innovatief ecosysteem voor het MKB en de onderscheidende clusters Health & High Tech. Ook ligt er een uitdaging om het aantal banen in de stad te laten groei, zodat er voor alle inwoners kansen zijn om te werken. Door in Nijmegen–West te investeren in uitstraling, kwaliteit en ruimte voor bedrijvigheid, werken we aan de economische groei van de stad en de regio. We investeren in de binnenstad, in kwalitatieve en gevarieerde werkmilieus voor het MKB en het versterken van de campussen als dé plek voor innovatie en nieuwe bedrijvigheid in Health en Hightech. De benodigde ruimte voor een goed vestigingsklimaat vinden we door nieuwe werklocaties te ontwikkelen en bestaande locaties te herstructureren, te intensiveren of te transformeren. Door functiemenging en slimme combinaties blijft de stad (en de omliggende regio) aantrekkelijk om te wonen, werken en verblijven. Op regionaal en (inter)nationaal schaalniveau zijn de binnenstad, de Novio Tech Campus en Campus Heyendaal belangrijke economische dragers en bieden ze kansen voor innovatie en groei van werkgelegenheid. In Nijmegen-West liggen verschillende havens en logistieke terreinen, die belangrijke schakels en knooppunten vormen in het economisch functioneren van de stad en regio.

- Met een versnelde mobiliteitstransitie borgen we de stedelijke en regionale bereikbaarheid. We streven naar actieve, duurzame en ruimte efficiënte mobiliteit. Voor de regionale bereikbaarheid kan worden onderzocht op of de capaciteit van de spoorwegverbindingen voldoende is en waar uitbreiding nodig is. Bijvoorbeeld een vergroting van de capaciteit van en naar Den Bosch is een kans om bij te dragen aan het oplossen van het knelpunt op de A50 door meer mensen uit de auto en in het openbaar vervoer te krijgen.
  Voor de spoorverbindingen zou onderzocht kunnen worden welke versterkingen van de stationslocaties Nijmegen CS en station Heyendaal nodig zijn en of er nieuwe knooppunten (zoals station Wijchen-West) van meerwaarde kunnen zijn. Stadsrandhubs kunnen hieraan ook een bijdrage leveren. Vooruitlopend op de verdere verstedelijking wordt onderzocht of er een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding naar Druten/ Beuningen gerealiseerd kan worden. Ook andere HOV-corridors verdienen aandacht net als fietsroutes en een aantal andere regionale bereikbaarheidsopgaven.

- Ook de voorzieningen die nodig zijn voor sociaaleconomische versterking van de leefbaarheid vragen om extra investeringsruimte en om het slim koppelen van opgaven. Hoe verdicht je de stad zodanig dat er ook nog plek is voor groen, recreatie/ontspanning en klimaatadaptatie?

- Om de plannen te realiseren, is het nodig dat het Rijk, Provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland, NS, ProRail, het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en gemeente Beuningen, Wijchen, Heumen en Nijmegen als partners optrekken.

Aanzet Uitvoerings- en Investeringsagenda (UIA)

- Parallel aan de opgavebeschrijvingen voor de gebiedsuitwerkingen heeft de regio een verkenning gedaan naar een Uitvoerings- en Investeringsagenda (UIA).
- De UIA kunt u zien als een overzicht van alle dingen die moeten worden gedaan om de voorwaarden op orde te krijgen, om de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley ook uit te kunnen voeren.
- De voorwaarden zijn gerubriceerd in acht *kernopgaven*:
  - Versterken groen blauw landschappelijk raamwerk (zoals natuurherstel en -ontwikkeling, uitloopgebieden en groene corridors, klimaatadaptieve maatregelen);
  - Verbeteren leefbaarheid en duurzaamheid van bestaande wijken (zoals groen in de bebouwde omgeving, betaalbare oplossingen energietransitie);
  - Doorontwikkelen grote corridors, zoals weg en spoor (A1, A12, A15, A50), stations en mobiliteitshubs);
  - Versnellen mobiliteitstransitie (zoals verbeteren OV, fiets stimuleren, verminderen autogebruik);
  - Versterken regionale werk- en leerlocaties (zoals campussen en intensiveren en transformeren van grootschalige werklocaties);
  - Versnellen transformatie naar circulaire economie (zoals circulaire woningbouw, transitie naar kringlooplandbouw, lokale/regionale energievoorzieningen);
  - Woningtekort inlopen met kwalitatieve en betaalbare woningbouw (zoals vergroten plancapaciteit, conceptueel bouwen);
  - Realiseren binnenstedelijke verdichting (zoals afdekken publieke onrendabele top woningen, geconcentreerd in de drie sleutelgebieden).

- De UIA wordt samen met de (opdrachtbeschrijvingen voor de) gebiedsuitwerkingen verbonden met het te sluiten Verstedelijkingsakkoord Arnhem Nijmegen Foodvalley.

3. CONSULTATIERONDE

- Tijdens de consultatie over en bij de vaststelling van het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley zijn een aantal vragen, moties en amendementen ingediend.
- De vragen, moties en amendementen hebben betrekking op de inhoud, de gebieden en het proces. Wij leggen hieronder uit hoe wij hiermee omgaan.

a. Over de inhoud

- Vragen, moties en amendementen die betrekking hebben op de inhoud van het concept worden de komende periode besproken met de betrokken colleges van B&W en GS.
- Het kan, waar nodig en waar mogelijk, leiden tot een aanscherping van het Verstedelijkingsconcept.
- Het gemeentelijk beleid is en blijft verankerd in het de eigen Omgevingsvisie. Dit is en blijft de eigen verantwoordelijkheid van de individuele gemeente. Wel is de verwachting dat toepassing van het verstedelijkingsconcept bij bovenlokale thema's door kan werken in het gemeentelijk beleid. De gebiedsuitwerkingen bieden daarvoor een praktisch handvat.

b. Over de gebieden

- Vragen, moties en amendementen die betrekking hebben op de 8 deelgebieden worden meegenomen in de gebiedsuitwerkingen.
- Een aantal vragen, moties en amendementen is al verwerkt in de opgavebeschrijvingen die nu met u worden gedeeld.
- Over een aantal vragen, moties en amendementen kan nader overleg met het college van B&W of GS plaatsvinden waarna dit wordt meegenomen in de definitieve gebiedsuitwerkingen.

c. Over het proces

- Vragen, moties en amendementen die betrekking hebben op de werkwijze of op het proces worden meegenomen in een aangescherpte versie van het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' die eind 2022 ter vaststelling wordt aangeboden.

4. VERVOLGPROCES

U heeft in het bovenstaande al verschillende doorkijkjes gelezen naar het vervolgproces. De dynamische hoofdlijnenplanning is opgenomen in bijgevoegde procesfolder (december 2021). Dit laat zich als volgt samenvatten:

Voorjaar 2022	Opgavebeschrijvingen voor de gebiedsuitwerkingen
	Gebiedsuitwerkingen
	Webinars voor gemeenteraadsleden en Statenleden
	Consultatieronde Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley

Zomer 2022 consultatieronde	Verwerking van de opmerkingen naar aanleiding van de Hoofdlijnen Verstedelijkingsakkoord met het Rijk
Najaar 2022 Foodvalley (I + II)	Vaststelling Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Uitvoerings- en Investeringsagenda (UIA) Concretisering Verstedelijkingsakkoord

Informatie
Hebt u na het lezen van deze raadsinformatiebrief vragen of opmerkingen?
- Kijk op www.groenemetropoolregio.nl/verstedelijkingsstrategie
- Kijk op www.regiofoodvalley.nl/verstedelijkingsstrategie

Bijlage(n)
- Opgave beschrijving onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie ANF
- Procesbeschrijving + Processchema VS ANFV2022

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester